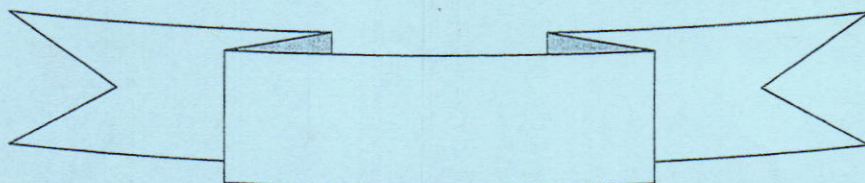

ทะเบียนเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อน้อย

ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

บุคคลสำคัญด้านปราชญ์ชุมชนบ้านโนนแคน

ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

๑. ชื่อ **นายตี สุขใจ** อายุ ๖๗ ปี อาชีพทำนา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผรส. ประจำหมู่บ้านโนนแคน หมู่ ๑๒ บิดาชื่อ นายนวล สุขใจ มารดาชื่อ นางหนูพา สุขใจ อยู่บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๑๒ ต.สร้างถ่อน้อย อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ การศึกษาจบ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอหัวตะพาน

ผลงานคือ การสานเปลไม้ไผ่ ซึ่งได้เรียนรู้มาจากผู้สูงอายุในหมู่บ้านและได้สืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ และปัจจุบันสามารถทำขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย และได้มีการสอนวิธีงานจักสานเครื่องใช้อื่น ๆ ที่ทำจากไม้ไผ่ให้กับบุตรหลานที่สนใจเข้ามาเรียนรู้เพื่อสืบทอดงานฝีมือจากไม้ไผ่ในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ลูกหลานสามารถนำผลงานเหล่านี้ไปต่อยอดสร้างรายได้ให้กับครอบครัวต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

๒. ชื่อ **นางซอนกลิ่น สุขใจ** อายุ ๗๐ ปี อาชีพ ทำนา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อสม. ประจำหมู่บ้านโนนแคน หมู่ ๑๒ บิดาชื่อนายนวล สุขใจ มารดาชื่อนางหนูพา สุขใจ อยู่บ้านเลขที่ ๒๘/๑ หมู่ ๑๒ ต.สร้างถ่อน้อย อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ การศึกษาจบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านโนนแคน

ผลงานคือ การทำขวยดอกไม้ ซึ่งได้เรียนรู้มาจากผู้สูงอายุในหมู่บ้านและได้สืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ และปัจจุบันเป็นผู้ชำนาญการด้านการทำขวยดอกไม้ และงานฝีมือจากใบตอง อาทิเช่น การทำกระทง การทำพานบายศรี และได้ถ่ายทอดให้กับบุตรหลานได้เรียนรู้วิธีการทำไว้เพื่อสืบทอดต่อไป

๓. ชื่อ **นางนกร สุขใจ** อายุ ๗๓ ปี อาชีพ ทำนา บิดาชื่อนายนวล สุขใจ มารดาชื่อนางหนูพา สุขใจ เกิดที่บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ ๗ ต.สร้างถ่อน้อย อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านโนนแคน

ผลงานคือ การทอผ้าไหม ซึ่งได้เรียนรู้มาจากผู้สูงอายุในหมู่บ้านและได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ ที่ศูนย์ศิลปาชีพประจำตำบลสร้างถ่อน้อย และสืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันยังคงสืบสานงานด้านการทอผ้าไหมของโครงการในพระราชดำริ เป็นผู้ชำนาญการด้านการเลี้ยงไหม การสาวไหม การทอผ้าไหม และได้ถ่ายทอดให้กับบุตรหลานได้เรียนรู้วิธีการทำไว้เพื่อสืบสานงานทอผ้าไหมสืบต่อไป

๔. ชื่อ นายสนั่น รากทอง อายุ ๗๗ ปี อาชีพทำนา บิดาชื่อ นายคำภา รากทอง มารดาชื่อ นางทองสุข รากทอง อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๖ หมู่ ๑๒ ต.สร้างถ่อน้อย อ.หัวตะพาน จ. อำนาจเจริญ การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านโนนแคน ในอดีตเคยดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑๒ ช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองในหลาย ๆ ด้าน

ผลงานคือ การทำเครื่องใช้จากกะลามะพร้าว ซึ่งได้เรียนรู้มาจากผู้สูงอายุในหมู่บ้าน และสืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันยังคงสืบสานงานด้านการทำเครื่องใช้จากกะลามะพร้าว และถ่ายทอดให้กับบุตรหลานคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้วิธีการทำไว้เพื่อสืบทอดและนำไปต่อยอดสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต

๕. ชื่อ นายอำพร มูลเพ็ญ อายุ ๗๔ ปี อาชีพทำนา บิดาชื่อ นายบุญมา มูลเพ็ญ มารดาชื่อ นางเชียงมูลเพ็ญ อยู่บ้านเลขที่ ๑๕๘ หมู่ ๑๒ ต.สร้างถ่อน้อย อ.หัวตะพาน จ. อำนาจเจริญ การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านโนนแคน

ผลงานคือ หนังตะลุงหมอลำ (หนังบักต้อ) ซึ่งได้เรียนรู้มาจากผู้เป็นบิดาสืบทอดต่อ ๆ กันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายายจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันยังคงสืบสานงานด้านการแสดงหนังตะลุงหมอลำ หรือหนังบักต้อ ศิลปะผสมผสานระหว่างหนังตะลุงของภาคใต้กับหมอลำของภาคอีสาน นำมาถ่ายทอดให้กับบุตรหลานคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้วิถีชุมชนในอดีต และถ่ายทอดให้กับบุตรหลานได้สืบสานวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านในยุคอีสานสมัยเก่าสืบทอดไปในอนาคต

ปราชญ์ด้านหนังตะลุงหมอลำ (หนังบักต้อ)

ปราชญ์ด้านเครื่องใช้จากกะลามะพร้าว

ปราชญ์ด้านการทำชวยดอกไม้

ปราชญ์ด้านการทำเปลไม้ไผ่

ปราชญ์ด้านงานทอผ้าไหม

ปราชญ์ด้านงานทอผ้าไหม

เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเฮา

คุณตาทองสุขและคณะ

คุณตาทองสุขและคณะ มีความสามารถพิเศษ คือ ปราสาทผึ้ง

วันนี้เป็นงานบุญออกพรรษา ตามประเพณีท้องถิ่นบ้านเราจะมีการนำปราสาทผึ้งไปถวายวัด และจะมีการแห่รอบศาลา คุณครูจึงได้พาเด็กๆออกไปเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการทำปราสาทผึ้ง โดยมีคุณตาทองสุขเป็นคนอธิบายขั้นตอนต่างๆในการทำปราสาทผึ้งให้เด็กๆได้ดู ก่อนอื่นจะต้องหาไม้ไผ่มาทำเป็นโครง และฐานตั้งเพื่อเอาไว้แบกหามเพื่อแห่ ปราสาทผึ้งรอบโบสถ์ จากนั้นนำเอากาบกล้วย มาสานเป็นรูปสามเหลี่ยมสี่ด้าน นำกาบกล้วยมาตัดเป็นหลอดลาย นำดอกผึ้งที่ทำจากเทียนสีเหลืองมาตกแต่งรอบๆปราสาทที่ทำไว้ แล้วให้ชาวบ้านทำสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นเช่น สมุด ผงซักฟอก เป็นต้นมาแขวนรอบๆปราสาทผึ้งอีกรอบหนึ่งเพื่ออุทิศให้ผู้ล่วงลับไปแล้วมารับเอา ปราสาทผึ้ง จากนั้นก็จะใช้แห่ตอนกลางคืน เมื่อแห่รอบโบสถ์เสร็จก็จะนำไปวางไว้ตรงทางที่เชื่อว่าจะมีผู้ล่วงลับมารับเอาได้

เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเฮา

คุณพ่อเด่นศักดิ์ หามทอง

คุณพ่อเด่นศักดิ์ หามทอง ความสามารถพิเศษ การเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้าน

วันนี้คุณครูพาเด็กๆออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน คุณครูพาเด็กๆไปดูงานสนับสนุน สภาวัฒนธรรมตำบลสร้างถ่อน้อย ดูและเรียนรู้วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านเกี่ยวกับท้องถิ่นใน เขตตำบลสร้างถ่อน้อย เด็กๆสนใจเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่คุณพ่อเด่นศักดิ์นำมาจัดแสดงให้กับเด็กๆ ดู คุณพ่อเด่นศักดิ์ได้อธิบายถึงเครื่องดนตรีแต่ละชนิดให้เด็กๆฟัง คุณพ่อเด่นศักดิ์จึงลองให้เด็กๆ ได้ทดลองจับและลองเล่นเครื่องดนตรีตามความชอบ และอยู่ในความดูแลของคุณครูและคุณพ่อเด่น ศักดิ์ เด็กๆสนุกสนานและสามารถเล่นได้ตามวัยของตนเอง

คุณพ่อเด่นศักดิ์ เล่าให้เด็กๆฟังเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ชนิดต่างๆที่ได้นำมา เช่น แคน แคน เป็นเครื่องดนตรีที่คนสมัยก่อนใช้ในการละเล่น เช่น หมอลำกลอน จะใช้ดนตรีชนิดนี้เป็นการเป่า เพื่อให้ทำนอง ในการพอรำ ฟิน เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เหมือนกัต้าสมัยปัจจุบัน และยังมีอื่นๆอีก มากมายที่คุณพ่อเด่นศักดิ์ได้นำมาแสดงให้เด็กๆดู เด็กๆได้ลองเป่าแคน และตีพิณ อย่าง สนุกสนาน

เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเฮา

คุณตาแปร

คุณตาแปร มีความสามารถพิเศษ คือ การทำของเล่นพื้นบ้าน

วันนี้คุณครูพาเด็กๆออกมาเรียนรู้นอกห้องเรียน คุณครูได้เชิญคุณตาแปรมาทำของเล่นพื้นบ้านให้กับเด็กๆ ซึ่งคุณตาแปรเลือกทำม้าก้านกล้วย หมาก้านกล้วยเป็นของเล่นที่ทำง่ายๆ สามารถให้ผู้ปกครองทำให้เด็กๆเล่นได้ที่บ้าน อุปกรณ์การทำม้าก้านกล้วย ก็ไม่เยอะ มีก้านกล้วย ไม้เสียบหมู่ม้า และมีด คุณตาแปร บอกวิธีการทำม้าก้านกล้วยกับเด็กๆโดย นำก้านกล้วยมา 1 อัน นำมาใช้มีดตัดตรงโคนก้านกล้วยแต่อย่าตัดให้ขาดซึ่งจะทำเป็นหูก้านกล้วย จากนั้นพับก้านกล้วยตรงที่ตัดพับในลักษณะเหมือนหักลง ก็จะได้หัวของม้าซึ่งจะมีหูตรงที่ตัดไม้ให้ขาด จากนั้นนำไม้มาเสียบให้หูของมาชี้ขึ้นเป็นทรง ไซ้มีดกัดลำก้านกล้วยเพื่อให้เป็นเหมือนเชือกเอาไว้จับเวลาพาม้าวิ่ง เมื่อคุณตาแปรทำเสร็จคุณตาก็ให้เด็กๆลองขี่ม้าก้านกล้วยแข่งกัน

ม้าก้านกล้วยช่วยให้เด็กๆมีพัฒนาการทางด้านร่างกายที่แข็งแรง เหมาะสมตามวัย เด็กๆ สนุกสนาน และชอบในกิจกรรมวิ่งม้าก้านกล้วยเช่น

เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเฮา

คุณตาสัมฤทธิ์

ความสามารถคือ การจักสาน

คุณตาสัมฤทธิ์ทำเครื่องจักสาน อุปกรณ์ในการหาปลาให้เด็กๆดู วันนี้คุณครูพาเด็กๆ ออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้คุณครูพาเด็กๆไปดูคุณตาสัมฤทธิ์สานไซใส่ปลา คุณตาบอกว่าไซ เป็นอุปกรณ์ในการดักจับปลาตามทางที่น้ำไหลผ่าน การทำไซจะใช้ไม้ไผ่ในการสาน ไซจะมีหลาย ขนาด มีทั้งขนาดใหญ่สุดมาหาขนาดเล็กสุด ซึ่งขนาดเล็กที่สุด คุณตาบอกว่าส่วนมากคนจะ นิยมเอาไปทำเครื่องรางของขลัง ในการทำมาค้าขายได้

คุณตาสานไซขนาดกลางๆให้เด็กๆดูเด็กสนใจและตั้งใจ คุณตาให้เด็กๆลองจับไซที่คุณตา สาน คุณตายังบอกเด็กๆว่าให้ระวังไม้ไผ่ปาดมือด้วยค่อยๆจับห้ามลูบเดียวไม้ไผ่จะบาดมือ คุณตา เป็นคนที่อารมณ์ดี อารมณ์ชอบพูดหยอกเด็กๆตลอดระยะเวลาที่สานไซให้เด็กๆดู

เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเฮา

คุณตาทองใบ

ความสามารถพิเศษ คือ การสานข้องใส่ปลา

วันนี้คุณครูพาเด็กๆออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน ไปเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยการทำอุปกรณ์ใส่ปลาที่เรียกว่า ข้อง คุณครูพาเด็กไปบ้านคุณตาทองใบ คุณตาได้บอกวิธีการต่างๆในการทำข้องใส่ปลา ตั้งแต่การนำไม้ไผ่มา จากนั้นเหลาไม้ไผ่ให้เป็นเส้นๆบางๆเพื่อง่ายต่อการสานและขึ้นรูป คุณตานั่งทำข้องไปเรื่อยๆและก็อธิบายให้เด็กๆฟังด้วยอารมณ์เฮฮา คุณตาบอกกับเด็กๆว่าสมัยที่คุณตายังเป็นเด็กอยู่อุปกรณ์ของใช้เกือบทุกอย่างส่วนมากจะเป็นไม้ไผ่ โดยเฉพาะอุปกรณ์กาปลา เพราะว่า เมื่อเอาปลาไปใส่ในอุปกรณ์เหล่านี้ทำให้ปลาไม่ตายง่าย เพราะการสานจะเป็นลักษณะเป็นตาข่าย ที่ทำให้ปลาสามารถหายใจได้ และทำให้ปลาไม่มีบาดแผลจากการดักจับปลาเหมือนอุปกรณ์ชนิดอื่น

เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเฮา

คุณตาเหลียม

คุณตาเหลียม มีความสามารถพิเศษ คือ การสานคันโซ่

คุณตาเหลียม มีความสามารถในการสานคันโซ่ คันโซ่คือที่ใช้ตักน้ำออกจากนาข้าว เมื่อในนาข้าวมีน้ำมากเกินไปปริมาณ ซึ่งในสมัยก่อนนั้นไม่มีเครื่องสูบน้ำ แต่คันโซ่ทุกวันนี้นำมาเป็นเครื่องประดับตกแต่งบ้านเสียมากกว่า คุณตาบอกว่าการทำคันโซ่นั้นจะต้องทำขนาดที่ใหญ่มาก เพื่อที่จะได้ตักน้ำออกจากนาข้าวได้ในปริมาณที่มากมายแต่การที่จะนำคันโซ่ไปตักน้ำออกจากนาข้าว นั้น จะต้องทำที่ตั้งเพื่อแขวนคันโซ่ไว้เพื่อเป็นการทุ่นแรงของคนที่ตักน้ำด้วย การตักน้ำโดยใช้คันโซ่นี้ คนที่ตักน้ำจะต้องเป็นคนที่แข็งแรงส่วนมากจะเป็นผู้ชายมากกว่า คุณตาเลยสาธิตการสานคันโซ่ให้เด็กๆดู คันโซ่ที่คุณตาสานนั้นเป็นคันโซ่เล็กๆเอาไว้ประดับบ้าน หรือให้เด็กๆได้ศึกษาเท่านั้น เด็กลองจับคันโซ่ที่คุณตาทำ และบางคนได้ทำทำทางในการตักน้ำตามแบบที่คุณตาบอกด้วย